

Creditnotes

Informatiebulletin voor kapitaalgoederenexporteurs, banken, internationaal opererende aannemingsbedrijven en ingenieursbureaus

De Civets; Colombia, Indonesië, Vietnam, Egypte,
Turkije, Zuid-Afrika

G-FORCE ruimt olie op in Azerbeidzjan

Economisch bericht winter 2011

MKB-exportversneller

Hoewel bij het redigeren van Creditnotes de grootst mogelijke zorgvuldigheid wordt betracht bestaat altijd de mogelijkheid dat bepaalde informatie na verloop van tijd verouderd of niet juist meer is. Atradius is dan ook niet aansprakelijk voor de gevolgen van activiteiten die worden ondernomen op basis van deze uitgave.

Inhoudsopgave

**De Civets;
Colombia, Indonesië, Vietnam, Egypte, Turkije, Zuid-Afrika**

G-FORCE ruimt olie op in Azerbeidzjan

Economisch bericht winter 2011

Exporteursbijeenkomst december 2010

MKB-exportversneller

Personeelszaken

Landenbeleid

Overname van artikelen is toegestaan, mits integraal en met bronvermelding ISSN 1386-7598.

De CIVETS

Colombia, Indonesië, Vietnam, Egypte, Turkije, Zuid Afrika

Sinds het economische team van Jim O'Neill (voormalig chief economist van Goldman Sachs) in 2001 de wereld kennis liet maken met de term BRIC, is deze term een bekend begrip geworden voor de vier bekendste opkomende markten: Brazilië, Rusland, India en China. Sindsdien heeft de Amerikaanse investeringsbank het economische jargon nog verrijkt met de term Next 11*. Deze term is veel minder aangeslagen en is ook meer omstrede. De betreffende studie van Goldman Sachs signaleert huidige opkomende markten/ontwikkelingslanden die de meeste potentie hebben om binnen enkele decennia uit te groeien tot de grootste economieën ter wereld. De studie legt echter een zeer grote nadruk op demografische ontwikkelingen en stapt tegelijkertijd gemakkelijk heen over grote politieke obstakels.

In 2009 kwam de Economist Intelligence Unit met een alternatieve term, de CIVETS, die echter nog weinig bekendheid geniet. CIVETS verwijst naar de volgende zes landen: Colombia, Indonesië, Vietnam, Egypte, Turkije en Zuid-Afrika. De civetkat komt slechts in drie van de zes landen voor, maar verder is de selectie niet slecht gekozen. Het motief achter de selectie van juist deze zes markten is de combinatie van een snel groeiende middenklasse, gedi- versifieerde economieën, een relatief goed investeringklimaat, een adequaat economisch beleid en tenslotte een stabiele politieke situatie (alhoewel dit van Egypte thans moeilijk nog beweerd kan worden). Zonder enige twijfel zijn dit belangrijke determinanten voor duurzame economische groei en dus interessante afzetmarkten voor de Nederlandse export.

De CIVETS vertonen onderling overigens ook forse verschillen, bijvoorbeeld in omvang van hun economieën (zie diagram), in welvaartsniveau en in economische structuur.

Hieronder volgt een kort overzicht van de CIVETS:

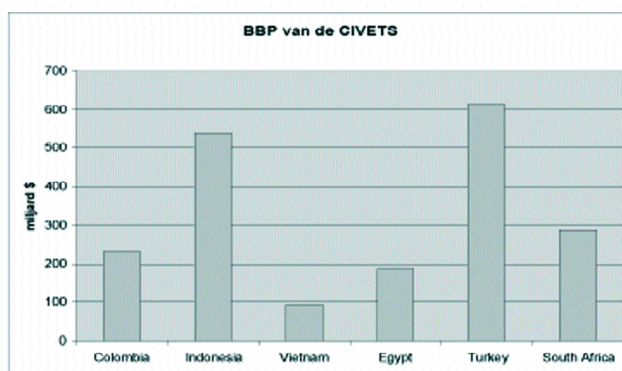
Colombia

Dit land was tot kort geleden nog synoniem met drugs-criminaliteit en gewelddadige rebellenbewegingen. De Colombiaanse regering is er echter de laatste tien jaar vrij goed in geslaagd om de drugskartels te bestrijden. Ook de maoïstische FARC is effectief aangepakt, hoewel deze beweging nog steeds in een deel van het land aanwezig is. De verbeterde politieke stabiliteit gaat in combinatie met relatief gunstige economische ontwikkelingen.

De Colombiaanse economie groeit gestaag en werd niet zwaar getroffen door de kredietcrisis. De solvabiliteit en liquiditeit zijn goed. Daarnaast heeft Colombia een gedi- versifieerd exportpakket: het land exporteert niet alleen grondstoffen en landbouwproducten maar heeft ook een significante industriële exportbasis ontwikkeld. De kans is

* Deze term refereert aan de volgende elf landen: Bangladesh, Egypte, Filippijnen, Indonesië, Iran, Mexico, Nigeria, Turkije, Pakistan, Vietnam, Zuid-Korea.

Bruto Binnenlands Product per land

groot dat de economie qua omvang Venezuela voorbijstreeft en daarmee de derde economie van Zuid-Amerika wordt. Colombia heeft een OESO landenklasse 4 en een S&P rating BB+. Voor de Nederlandse export is het vooral van belang dat de middenklasse in Colombia hard groeit, waardoor de vraag naar consumentengoederen sterk toeneemt.

Kathedraal van Bogotá, Colombia

Indonesië

De vierde economie van Azië doet het momenteel economisch opvallend goed. Het land is onder president Yudhoyono een redelijk goed functionerende democratie geworden, hoewel corruptie en zwakke instituties nog steeds obstakels vormen. De economie draait tegelijk uitstekend. Indonesië werd nauwelijks getroffen door de internationale crisis, ondanks de dalende prijzen van grondstoffen. De economische groei is voortdurend op een hoog peil van ongeveer 6% per jaar, terwijl de macro-fundamenteën onverminderd gunstig zijn. De lopende rekening van het land is structureel positief, de buitenlandse schuld is laag en de liquiditeit voldoende. De vroeger zo zwakke banksector is ingrijpend gesaneerd en geldt nu als gezond. Enige zorg bestaat er over de recentelijk wat oplopende inflatie. Indonesië heeft een OESO-landenklasse van 4 en een S&P rating van BB.

Kansen voor de Nederlandse export bestaan er in Indonesië volop: in de logistiek en havenwerken, voedselverwerkende machines, kunststofverwerkende machines, medische apparatuur, waterzuivering, aardgaswinning en de automobiellindustrie.

Vietnam

Dit land mag zich al een aantal jaren verheugen in grote belangstelling van buitenlandse investeerders. Het land heeft dan ook veel te bieden: een politiek stabiele omgeving, een gunstige ligging ten opzichte van belangrijke markten als China, Japan en ook de VS. Een grote bevolking en een snel groeiende economie, nog steeds lage loonkosten en een economisch beleid dat Vietnam langzaam maar zeker omvormt van een communistische plan-economie naar een meer marktgedreven systeem. De grote exportafhankelijkheid is de afgelopen jaren wel tot uitdrukking gekomen in een forse groeivertraging. Daarnaast zijn de forse tekorten op de overheidsbegroting en de lopende rekening alsmede de magere liquiditeit punten van zorg. Als gevolg hiervan slagen de autoriteiten er niet in om de vaste koppeling van de Vietnamese dong aan de dollar te handhaven. Dit betekent dat er een continue depreciërende druk op de valuta bestaat. De blijvend lage buitenlandse schuld zorgt voor een acceptabele solvabiliteitspositie. Vietnam heeft een OESO-landenklasse van 5 en een S&P rating BB. Kansen voor de Nederlandse export liggen in de volgende sectoren: olie- en gasindustrie, havenwerken en de watersector.

Egypte

Qua bevolking (80 miljoen) is Egypte de grootste economie van het Midden-Oosten, maar het land heeft niet de beschikking over de onmetelijke olievoorraden zoals de Golfstaten. De koopkracht van de Egyptenaar is dan ook nog laag. Het land heeft een uitstekende solvabiliteit en liquiditeit en de economische groei is gestaag. Dankzij de hoge inkomsten van toerisme en tolgelden (Suezkanaal) blijft de lopende rekening in balans. Recent is duidelijk

geworden hoe fragiel de politieke stabiliteit in het land is. Naast brede onvrede met het autocratische regime van Moebarak en de onzekere vooruitzichten over zijn bewind, zijn ook de spanningen tussen moslims en christenen en de populariteit van de radicale islam mogelijke risico's. Ook het investeringsklimaat in Egypte laat te wensen over en is er soms sprake van een slechte betalingsmoraliteit. Egypte heeft landenklasse 4 en een S&P rating van BB+. Kansrijke sectoren voor de Nederlandse export zijn logistiek, water, ICT outsourcing en duurzame energie.

Zuid-Afrika

De grootste economie van Afrika organiseerde afgelopen zomer met succes het WK voetbal. De gehoopte economi-

sche dynamiek die dit zou opleveren stelde echter teleur. De Zuid-Afrikaanse economie maakte in 2009 een recessie door en het economisch herstel verloopt sindsdien maar moeizaam. Ook het dubbele (begroting en lopende rekening) en aanhoudende tekort vormen risico's. Andere macro-economische fundamenten blijven echter onverminderd positief: de lage buitenlandse schuld, de comfortabele valutareserves en bovenal de sterke instituties en het gunstige investeringsklimaat. Zuid-Afrika staat voor grote uitdagingen. De verbetering van het onderwijs en de volksgezondheid en de bestrijding van criminaliteit zijn wellicht de meest noodzakelijke hervormingen. Ook de politieke situatie, die sinds de afschaffing van de apartheid zo opvallend stabiel is gebleken, dient

niet te bezwijken onder de grote verschillen in de Zuid-Afrikaanse samenleving. Zuid-Afrika heeft OESO-landenklasse 3 en een S&P rating BBB+. Kansen voor de Nederlandse export bestaan in de duurzame energie, water, infrastructuur, de agrarische sector en het toerisme.

Wilt u meer informatie over dit onderwerp dan kunt u contact opnemen met Marijn Kastelein, Senior Economist, marijn.kastelein@atradius.com, tel nr 020-553 2403.

Tafelberg in Zuid-Afrika.

G-FORCE ruimt olie op in Azerbeidzjan

Veel grote exporteurs zijn bekend met de producten van Atradius Dutch State Business en maken er ook veelvuldig gebruik van. Ook vele middelgrote en kleinere exporteurs hebben ervaring met de mogelijkheden van de verschillende soorten dekking die wij kunnen bieden. Het betreffen voornamelijk transacties in opkomende markten met lange risicotermijnen die niet in de particuliere markt verzekerd kunnen worden. Dit keer belichten wij een exporttransactie op Azerbeidzjan van G-Force Consulting Engineers BV, een relatief kleine, maar specialistische exporteur die totaaloplossingen biedt voor oliegerelateerde bodemsanering. Voor G-Force is dit de eerste transactie die zij via ons bij de Staat verzekert. Zij kreeg te maken met de verschillende aspecten van kredietverzekering die komen kijken bij een financiering met een koperskrediet.

Het project

Het betreft een project voor het schoonmaken van een door olie vervuild gebied gelegen bij Bakoe, de hoofdstad van Azerbeidzjan. Azerbeidzjan kent als eerste olieproducent van de wereld vele door oliewinning verontreinigde gebieden. De overheid van Azerbeidzjan ziet in dat de kwaliteit van het grondwater door de olieresten is verslechterd en heeft daarom met een presidentieel besluit het opruimen ervan hoog op de agenda staan. Voor dit project is Socar-Baghlan opgericht, een joint venture van Socar (het nationale olie- en gasbedrijf) en de Baghlan Group (een bouwbedrijf van de staat dat tevens zorg draagt voor olie- en gastransport). Socar-Baghlan heeft uiteindelijk de order ter hoogte van EUR 10,4 mln. aan G-Force gegund, die een project opstart waar d.m.v. centrifugale techniek de grond gereinigd zal worden. De olie die uit de vervuilde grond wordt gewonnen kan weer verkocht worden aan de raffinaderijen, waardoor het project zichzelf zal terugverdienen. Voor deze opdracht heeft G-Force het ontwerp verzorgd en zal zij, naast de levering van de benodigde apparatuur en materieel, het project tot en met de opstart begeleiden (turn key oplevering). Na de

benodigde opleiding zullen de medewerkers van Socar-Baghlan de uitvoering van het project overnemen.

Mogelijkheden van financiering

Het project brengt een relatief aanzienlijke investering met zich mee, waarna het zich later langzaam zal terugverdienen. Een financiering (koperskrediet) is een goede oplossing om het project uit te voeren zonder dat veel kapitaal van Socar-Baghlan nodig is, terwijl de exporteur het benodigde werkkapitaal uit de financiering kan trekken. Socar-Baghlan heeft echter nog geen trackrecord opgebouwd, waardoor het risico niet goed kan worden beoordeeld. In zo'n geval bestaat er de mogelijkheid een andere partij als leningnemer te laten optreden. Dit kan bijvoorbeeld een financieel sterke aandeelhouder of een goede lokale bank zijn. Bij deze transactie heeft Rabobank de financiering verstrekt en is de International Bank of Azerbeidzjan (IBA) bereid gevonden op te treden als leningnemer (debiteur). Zij neemt daarmee de betalingsverplichting over van Socar-Baghlan en wordt ook wel een 'bank to bank loan' genoemd. De IBA kan dit doen omdat zij Socar-Baghlan (lees de aandeelhouders) kent en als

Creditnotes

lokale bank dicht bij het vuur zit, waardoor zij goed het risico kan monitoren.

Hoewel IBA een van de betere banken is van Azerbeidzjan, is voor de Rabobank de looptijd van het krediet te lang om het risico op open boek te nemen. Een mogelijkheid om dit risico te mitigeren, wat tevens een belangrijk voordeel biedt voor het kapitaalbeslag van Rabobank, is verzekering bij Atradius Dutch State Business. Atradius reikt staatspolissen uit voor exporttransacties van kapitaal-goederen en aannemingswerken in het buitenland welke niet in de markt verzekerd kunnen worden door de omvang, looptijd of de politieke situatie in het land waarin de transactie plaatsvindt.

(Inter)nationale regelgeving

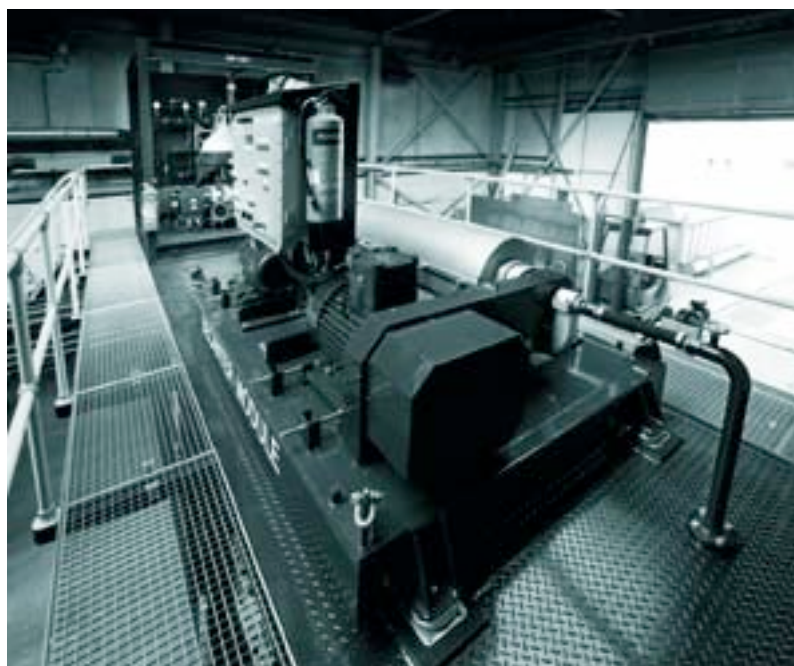
Om de markt niet te verstoren en te voldoen aan de internationale regelgeving, maar ook de exporteurs van verschillende landen bij internationale tenders dezelfde kans te geven, dient voldaan te worden aan verschillende randvoorwaarden. De nationale randvoorwaarden stellen bijvoorbeeld dat het buitenlands bestanddeel in het algemeen niet groter mag zijn dan 50% en dat het project de reputatie van de Nederlandse Staat, die het project immers verzekert, niet kan schaden. De internationale randvoorwaarden betreffen afspraken tussen de OESO-landen, die een gelijk speelveld nastreven. Te denken valt bijvoorbeeld aan een maximaal leningbedrag ter hoogte van 85% van de contractwaarde, een maximale looptijd van de financiering, enz. De transactie van G-Force voldoet aan de randvoorwaarden.

Regresrisico

Indien aan de voorwaarden wordt voldaan, kan een financieringspolis worden verstrekt als blijkt dat het betalingsrisico op de debiteur en het regresrisico op de exporteur acceptabel zijn. De polis biedt de exporteur geen zekerheid indien deze zijn contractuele verplichtingen niet nakomt. Dit wil zeggen dat als de lening door debiteur niet wordt terugbetaald, omdat exporteur in gebreke is gebleven, Atradius aan de financier onder de financieringspolis schade zal moeten uitkeren. Deze schade heeft geen betrekking op de debiteur, maar op de exporteur, waardoor Atradius namens de Staat het bedrag zal terugclaimen bij de exporteur (regres nemen). Voor de beoordeling bekijkt Atradius vooraf of in zo'n geval de exporteur financieel sterk genoeg is om deze schade terug te betalen. Mocht de transactieomvang dusdanig groot zijn dat dit niet het geval is, dan biedt een garant voor regres oplossing.

Belangrijk is dat de exporteur en de eventuele garant zich ervan bewust zijn dat zij ook aansprakelijk zijn voor leveringen van onderleveranciers. In de transactie van G-Force zou het betekenen dat het project niet van start kan gaan als bijvoorbeeld de benodigde vrachtwagens van een onderleverancier niet op de projectlocatie aankomen door

Installatie voor het reinigen van met olie vervuilde grond

bijvoorbeeld douaneperikelen in Azerbeidzjan of een doorvoerland. Doordat G-Force zich ervan bewust was, heeft zij in haar contract weten uit te onderhandelen dat de vrachtwagens af fabriek worden geleverd. Hierdoor is het financiële risico gemitigeerd, maar er zou in zo'n situatie wel vertraging voor de oplevering van het project kunnen ontstaan.

Tot slot

Mogelijkerwijs heeft u nu of in de toekomst een potentiële transactie waarbij de kans om deze te winnen evident groter is indien u kunt aanbieden met een financiering. De transactie van G-Force laat zien dat er niet alleen mogelijkheden zijn voor grote ondernemingen, maar ook voor het midden- en kleine segment. Een bijkomend voordeel is dat de financieringskosten in bovenstaande structuur voor de debiteur vaak lager zijn dan als zij in eigen land financiering aantrekt. Hoewel exportkredietverzekering een interessante oplossing kan bieden, dient u rekening te houden met de verschillende aspecten waaraan een transactie moet voldoen. Het is daarom verstandig, indien exportfinanciering gewenst is, in een vroeg stadium contact met ons op te nemen. Wij zullen dan de verschillende aspecten met u bespreken, zodat u tijdens de onderhandelingen uw afnemer op eventueel nodige voorwaarden kunt wijzen.

Wilt u meer weten over de werking van een koperskrediet, dan kunt u contact opnemen met Duuk Dudok van Heel, Account Manager, op tel: 020 5532618 of per e-mail: duuk.dudok.van.heel@atradius.com.

Economisch bericht winter 2011

Als we de belangrijkste economische ontwikkelingen aan het eind van 2010 naar het nieuwe jaar doortrekken, zal 2011 in het teken staan van een consolidatie van redelijke macro-economische cijfers in de meeste industrielanden en hoge groei in de opkomende markten.

Wel zijn er twee grote risicofactoren: verder toenemende spanningen bij internationale handel en in het kapitaalverkeer en onveranderde spanningen binnen de eurozone. En wellicht dienen zich nieuwe risico's aan zoals schaarste aan voedingsmiddelen en grondstoffen en mede daardoor het oplopen van de inflatie, vooral in de opkomende markten. 2011 wordt in elk geval het jaar waarin de overheden in de industrielanden serieus werk moeten maken van het terugdraaien van de exorbitante budgettaire en monetaire impulsen uit crisisjaar 2009 en hersteljaar 2010. Zulke maatregelen doen pijn, remmen de economische groei en zullen ook sociale en politieke spanningen kunnen doen opleven.

De toestand binnen de eurozone blijft in 2011 kritiek, misschien wordt het jaar zelfs wel cruciaal voor het voortbestaan van de monetaire unie in de huidige vorm. Na Griekenland, Ierland en Portugal wordt Spanje de lakmoestest voor de EMU. Deze economie is te groot om met het huidige EFSF (het € 440 mrd EMU-noodfonds) te kunnen worden gesteund. Het wrekt zich nu dat tegelijk met het lanceren van de euro nooit een solide economisch fundament is opgezet waarop een dergelijke monetaire eenwording hoort te steunen. Het gevolg is dat de politieke besluitvorming achter de feiten aanloopt die de financiële markten steeds weer weten te creëren. Deze markten kennen geen scrupules, ze zijn gericht op korte termijnwinst en bovendien gevestigd in financiële markten die geen enkele boodschap hebben aan het voortbestaan van de euro: Londen en New York. Het speculeren tegen de euro zal daarom ook in 2011 gewoon doorgaan, met een onzekere afloop zolang de Europese politici blijven dralen met verdergaande economische integratie. En zelfs dan vergt het lange tijd voordat een structureel zwakke Griekse economie dezelfde munt "verdient" als de internationaal zeer concurrerende Duitse.

Misschien komt de redding van de euro uit onverwachte hoek: de nieuwe wereldmacht China, zelf nog niet in staat om op de financiële markten de lakens uit te delen, heeft alle belang bij het voortbestaan van een sterk (beleggings-) alternatief dat geen US\$ is. De Chinezen die het merendeel van hun gigantische reserves (in 2011 \$ 3000 mrd) nog immer in US\$ aanhouden, zoeken naar mogelijkheden om in de toekomst politiek en financieel minder kwetsbaar te zijn. Een ander middel om dit te bereiken is de Chinese deviezenreserves beleggen in onroerend goed, ondernemingen in allerlei strategische sectoren (mijnbouw, handel) en in vermogenstitels van ontwikkelings- zowel als industrielanden, incl. de eurozone.

Economische groei industrielanden (% per jaar)

	2008	2009	2010	2011	2012
Ver. Staten	0	-2,6	2,8	2,8	2,6
Japan	-1,2	-6,3	4,3	1,2	1,2
Duitsland	0,7	-4,7	3,6	2,5	2
Frankrijk	0,1	-2,5	1,6	1,5	2
Ver. Koninkrijk	-0,1	-4,9	1,8	1,8	1,9
Azië excl. Japan	7,0	5,8	8,5	7,5	7,5
China	9,6	9,1	10,3	8,8	8,8
Midden- en Oost-Europa	3,0	-6,0	3,5	3,4	3,5
Wereldhandel	2,9	-12,8	15	7	7,5

Bron: CPB/Consensus Forecasts

De Amerikaanse conjunctuur staat er nu niet eens zo slecht voor met redelijke groeicijfers, maar de structuur is danig verzwakt na jaren van ongekende budgettaire en monetaire verruiming. De Fed zal 2011 moeten gebruiken om alle in de economie gepompte liquiditeit behoedzaam te draineren zonder de conjunctuur schade te berokkenen en de hoge werkloosheid verder te doen stijgen. Hetzelfde geldt voor het budgettaire beleid van de politiek aangeslagen regering-Obama. De overheidsfinanciën bevinden zich in een deplorabele toestand, zeker op deelstaat- en lokaal niveau. Was de VS geen toonaangevende financiële markt, dan zouden de ratings van het land allang neerwaarts zijn bijgesteld. Hetzelfde geldt voor de financiële positie waarin Groot-Brittannië zich bevindt.

Het meest succesvol waren in 2010 de opkomende markten en dat zal dit jaar niet veranderen. De economische groei ligt er in 2011 een stuk hoger dan in de traditionele industrielanden, met Azië als economische locomotief. Regio's die daar grondstoffen en industrieproducten afzetten, zullen op hun beurt ook een bevredigende economische groei kunnen vertonen, zoals veel Latijns-Amerikaanse landen die profiteren van de afzet in China. Een dergelijke positieve ontwikkeling trekt al heel snel een deel van de overvloedige liquiditeit in de wereld aan, met als gevolg ongewilde kapitaal invoer en een aanhoudend opwaartse druk op de wisselkoersen, die de lokale export dan weer parten speelt. Veel succesvolle opkomende markten reageren inmiddels met strafheffingen op kort beleggingskapitaal om de munten niet verder te laten appreciëren.

Zo'n beleid intensiveert de spanningen op handels- en

valutair gebied in de wereld, en kan de wereldhandel grote schade berokkenen (vergelding). Met China als grootste zondaar, als het gaat om wisselkoersmanipulatie, duren ook in 2011 spanningen op het wereldhandelsfront dus onverminderd voort. Jammer, want enige appreciatie van de locale munt zou goed kunnen zijn voor het bestrijden van de oplopende inflatie in de opkomende markten dankzij goedkopere invoer.

De prijzen op de meeste grondstoffenmarkten zullen in 2011 een impuls geven aan de inflatie die naar verwachting dit jaar meer aandacht zal vragen en een monetaire verkrapping rechtvaardigt. Het jaar 2011 zal daarom eindigen met een mondiaal (veel) hoger prijsniveau voor grondstoffen, energie en industrieproducten dan bij de aanvang ervan. Het verrassend hoge inflatiecijfer van december 2010 in de eurozone (+2,2%) gaf reeds de eerste aanzet. En dat is dan de opmaat voor een hogere rente, ook al komt dat de macro-economische bedrijvigheid nu niet ten goede.

De economische prestaties per regio duiden eveneens op een voortzetting van die in 2010, maar verrassingen zijn altijd mogelijk. Zo kan de plotselinge onrust in Noord-Afrika op termijn de aansteker worden voor meer turbulentie in landen met autoritaire regimes in de regio.

Eurozone

In de eurozone blijven de fricties tussen de sterkere kernlanden en de zwakkere periferie ook in 2011 zeker aanhouden. De cijfers met betrekking tot de belangrijkste indicatoren die de euro moeten ondersteunen, lopen teveel uiteen en geven de financiële markten aanleiding tot wantrouwen en speculatie.

Overheidsfinanciën Eurolanden

	Tekort (% BBP)		Schuld (% BBP)	
	2009	2012	2007	2011
Griekenland	-13,7	-6,5	104	138
Italië	-5,2	-3,1	112	135
Duitsland	-3,0	-2,1	65	84
Frankrijk	-7,6	-4,8	70	99
België	-6,1	-3,6	88	105
Spanje	-11,1	-4,4	52	79

Bron: OESO dec 2010

Ondanks harde maar succesvolle budgettaire maatregelen moet nog steeds met een herstructurering van de schuldverplichtingen door Griekenland worden gerekend. Ook voor Ierland (de banken) en wellicht Portugal is zo'n schuldherstructurering heilzaam om op termijn de schulden dienst beheersbaarder te maken. Wellicht hoe eerder, hoe beter; uitstel hiervan blijft als een molensteen om de euro hangen en beleggers nerveus maken. En de ECB kan niet eindeloos doorgaan met het opkopen van overheidsschuld-

titels in "zwakke" landen die particuliere beleggers blijven dumpen (inmiddels is al voor meer dan € 60 mrd opgekocht).

Voor de andere landen in de eurozone is een dergelijke herstructurering niet echt nodig: in Spanje is de overheidsschuld, zelfs incl. de kosten van een banksanering, onder controle. In Italië en België is de overheidsschuld zeer hoog maar daar staan ook grote binnenlandse particuliere besparingen tegenover.

Zoals gezegd blijft het structurele verschil in economische prestatie binnen de zone de stabiliteit en de kracht van de euro in 2011 ondermijnen. Toch lijkt de conjunctuur in de euroregio als geheel ook dit jaar vrij immuun voor de onrust op de financiële markten zelf. Dankzij een onverwacht exportoffensief en een krachtig investeringsherstel groeide de Duitse economie vorig jaar met 3,6%. Dit jaar zou de binnenlandse consumptie het stokje van de export moeten overnemen wat niet helemaal lukt. De economische groei zwakt er daardoor af tot 2,2% in 2011 en 2012. Met een overheidstekort dat amper de EMU-norm overschrijdt heeft de Duitse regering echter minder acute noodzaak om zwaar te bezuinigen dan veel andere landen. Afhankelijk als ze zijn van Duitsland (Nederland voorop) groeit de rest van de eurozone, met de probleemlanden in de achterhoede. Verdergaande budgettaire maatregelen om de overheidstekorten te reduceren en de schuld te stabiliseren, belasten de conjunctuur in Griekenland, Ierland, Portugal en Spanje die niet of nauwelijks groeien (of waar de recessie voortduurt). Het politiek geblesseerde België staat er conjunctureel niet slecht voor (BBP-groei ca. 2%) maar het machtsvacuum kan voor de financiële markten aanleiding zijn voor een neerwaartse aanpassing van de landenklassering.

Het ondernemingsklimaat in de eurozone heeft zich na het barre 2009 vorig jaar hersteld. Het aantal faillissementen dat in 2009 met ruim 20% toenam, kon zich stabiliseren. In sommige landen bleef het betalingsrisico echter nog groot met forse toenames van het aantal bedrijfssluitingen in Italië, Denemarken, Zwitserland en uiteraard Griekenland waar ook 2011 heel moeilijk wordt.

Nederland

De ontwikkeling van de Nederlandse economie verloopt sinds de diepe recessie van 2009 weinig spectaculair. De uitvoer presteert goed met bevredigende groeicijfers. De binnenlandse markt blijft achter bij de export maar groeit conform het gemiddelde van de particuliere consumptie en de bedrijfsinvesteringen. Voor 2012 worden geen ingrijpende veranderingen verwacht in dit groeipatroon maar meer recente cijfers ontbreken.

De belangrijkste opgave voor de nieuwe regering is om te bezuinigen en zo de overheidsfinanciën verbeteren en de opleving consolideren. Voor extra uitgaven is geen budgettaire speelruimte voorhanden. Inmiddels verbeteren de financiële resultaten in het bedrijfsleven verder dankzij een sterkere orderpositie, zelfs in de bouw. Teleurstellend blijft

overigens wel de situatie op de huizenmarkt waar een voorraad onverkochte capaciteit een prijsherstel in de weg staat. Met een rente die eerder neigt naar stijging dan daling, is er weinig zicht op een krachtig herstel van dit prijsniveau. Het aantal faillissementen dat in 2009 bijna verdubbelde vergeleken met het jaar ervoor (+73%), is in 2010 licht gedaald. Tot en met november ligt het jaarcijfer van 2010 rond 7400, een daling van ca. 9% vergeleken met dezelfde periode van 2009. Naar verwachting zal het aantal faillissementen in 2011 verder afnemen, uiteraard mede afhankelijk van de conjuncturele ontwikkelingen in de eurozone maar spectaculair is ook deze verbetering waarschijnlijk niet.

Conjunctuur in Nederland

	2009	2010	2011	2012
Bruto binnenlands product (% p.j.)	-3,9	1,7	1,7	1,8
Goederenuitvoer (% p.j.)	-7,9	10,4	6,0	6,0
Bruto investeringen bedrijven (% p.j.)	-12,7	-4,6	1,8	3,8
Particuliere consumptie (% p.j.)	-2,5	0,2	1,0	1,4
Financieringstekort overheid (% BBP)	-5,4	-5,8	-4,0	-3,1
Overheidsschuld (% BBP)	60,8	64,5	66,2	66
Collectieve lasten (% BBP)	38,2	37,9	38,5	38
Arbeidsinkomensquote (% BBP)	80,9	77,25	76,75	77
Winstquote (% BBP)	7,7	11,75	13,5	14

Bron: CPB/OECD

Wilt u meer informatie over dit onderwerp dan kunt u contact opnemen met Paul Burger, Senior Economist, paul.burger@atradius.com, tel nr 020-553 2332.

Exporteursbijeenkomst december 2010

Op 15 december j.l. vond de exporteursbijeenkomst van Atradius Dutch State Business plaats, die elk jaar wordt georganiseerd voor relaties (exporteurs, banken, overheid enz.).

De druk bezochte bijeenkomst begon met een presentatie van Johan Schrijver over de recente ontwikkelingen bij Atradius. Hij ging o.a. in op de toename van het aantal aanvragen en het afvlakken van nieuwe schade-meldingen; het internationale akkoord dat bereikt is over de debiteurenpremies en dat in september 2011 in zal gaan; de werkkapitaaldekking, een faciliteit die was ingesteld als crisismaatregel, en nu een permanent product wordt. Vervolgens introduceerde hij Henk Brouwer, Directeur bij de Nederlandsche Bank en verantwoordelijk voor het toezicht op banken. De heer Brouwer ging in op de nieuwe regels die vastgesteld zijn voor banken en die bekend zijn onder de naam Bazel III.

Henk Brouwer

Hij gaf aan dat Bazel III een sterk raamwerk is dat het weerstandsvermogen van banken verbetert, de financiële sector in zijn geheel gezonder maakt, en de kans op en impact van crises verkleint. Er zijn inspanningen nodig om dit gewenste resultaat te realiseren.

Banken zullen hard moeten werken om aan de eisen en de geest van de eisen te voldoen. Toezichhouders moeten blijven toezien op een goede implementatie van het raamwerk door banken. Brouwer ging nader in op instellingsspecifieke hervormingen zoals de verhoging van de kwaliteit van kapitaal, de verbeteringen in risicodekking en maatregelen op het gebied van liquiditeit. Hij gaf verder een toelichting op systeembrede hervormingen zoals de introductie van de leverage ratio (hoeveel mag een bank uitlenen ten opzichte van zijn kapitaal), de opbouw van kapitaalbuffers en de aanpak van banken die 'Too important to fail' zijn. Tenslotte benoemde Brouwer de impact van het raamwerk op banken en de economie. Door een meer solide banksector kan ook de economie als geheel profiteren, ondanks het feit dat banken kritischer zullen zijn bij hun leningen aan bedrijven. Op de site van Atradius Dutch State Business vindt u een link naar de gehele speech van Brouwer.

MKB-Exportversneller

Op 15 februari 2011 is de MKB-exportversneller van start gegaan. Omdat het MKB in Nederland niet altijd bekend is met het fenomeen exportfinanciering en de procedures voor het krijgen van een kredietverzekering door kleinere bedrijven vaak als tijdrovend werden ervaren, heeft Atradius speciaal voor middelgrote en kleine bedrijven een eenvoudiger product ontwikkeld.

Het initiatief is tot stand gekomen vanuit de Dutch Trade Board, een forum dat in het leven is geroepen om de positie en concurrentiekracht van Nederlandse ondernemingen in het buitenland te versterken, vooral door publiek-privé samenwerking. Uit de 500 ideeën die oorspronkelijk naar voren zijn gebracht om de export te bevorderen heeft dit initiatief het gebracht tot de drie, die concreet uitgevoerd konden gaan worden. In goede samenwerking tussen banken, FME, het Ministerie van Financiën, het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie en Atradius heeft dit product nu vorm gekregen.

Wat houdt de MKB-exportversneller in?

Het gaat om een kredietverzekering met een vereenvoudigde en versnelde procedure. Om dat te bereiken is een goede samenwerking met financierende banken essentieel. Zij zorgen voor een snelle beschikbaarheid van de financiële gegevens, nodig voor de kredietanalyse, en nemen de taak op zich om regionaal kredietverzekering bij hun MKB-klienten onder de aandacht te brengen. Daarbij is het aanvraagformulier aanzienlijk ingekort en het streven is om de aanvraagprocedure binnen een aanzienlijk kortere tijd af te ronden dan gebruikelijk. Dit kan mede door dat bijna alle aanvragen door Atradius binnen haar machtiging kunnen worden afgehandeld.

Voor wie is de MKB-exportversneller bestemd?

De MKB exportversneller is speciaal bestemd voor bedrijven (of de groep waar het bedrijf deel van uitmaakt) met een omzet tot EUR 50 mln. per jaar. Het is daarbij speciaal gericht op exporttransacties van kapitaalgoederen tot EUR 5 mln. Het moet het wel gaan om transacties die normaal voor rekening van de Staat komen en dus in ieder geval een kredietduur kennen van in de regel minimaal 2 jaar.

Publiciteit

Er is een speciale pagina op de Atradius website voor MKB, waarop de informatie beschikbaar is en ook een quick scan, om te kijken of uw exporttransacties in aanmerking komen voor dit product. Ook wordt daar op de 10 meest gestelde vragen antwoord gegeven en is er een brochure te downloaden.

Voor meer informatie: www.atradiusdutchstatebusiness.nl.

Om de bekendheid met de exportfinanciering verder te vergroten zal er aandacht besteed worden aan dit product bij seminars van brancheverenigingen en banken in de regio. Tevens zijn er banken die specialisten op het gebied van exportfinanciering in de regio stationeren.

Tenslotte heeft Atradius zelf een contactpersoon aangesteld voor het MKB. Zijn contactgegevens vindt u hieronder:

Stephan Naber

Tel: 020 5532204

e-mail: stephan.naber@atradius.com

Wij gaan ervan uit dat dit een constructieve bijdrage is voor de vergroting van de exportmogelijkheden voor het MKB.

Personeelwijzigingen

Per 1 januari is Oscar Boot in dienst getreden als underwriter in het regioteam. Hij was hiervoor werkzaam bij ABN AMRO als krediet specialist voor financieringen voor franchisenemers.

Per 1 februari is Elsbeth van Imhoff in dienst getreden als underwriter in het accountteam. Zij heeft eerder een aantal jaren op de schade- en incasso afdeling van Atradius Dutch State Business gewerkt.

Landenbeleid voor ééntransactiepolissen ATRADIUS DUTCH STATE BUSINESS Situatie 15 februari 2011

Atradius Dutch State Business verzekert in samenwerking met de Nederlandse Staat betalingsrisico's verbonden aan transacties van ondernemingen met buitenlandse afnemers. Voor inlichtingen over het landenbeleid kunt u zich wenden tot Jan Hoens, Afdeling Economic Research, Postbus 8982, 1006 JD Amsterdam, telefoon 020 553 2709; telefax 020 553 2087 of

email jan.hoens@atradius.com, of tot uw accountmanager.

U kunt ook kijken op www.atradiusdutchstatebusiness.nl

Deze informatie bevat slechts algemene richtlijnen over het Atradius Dutch State Business landenbeleid in een gecomprimeerde vorm en is met de grootste zorgvuldigheid samengesteld. Het is mogelijk dat er veranderingen hebben plaatsgevonden na publicatie. Atradius Dutch State Business aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor eventuele fouten. Onze aansprakelijkheid beperkt zich tot de verplichtingen die voortvloeien uit onze verzekeringspolissen.

Middellang landenbeleid

Het beleid is van toepassing op bij de Nederlandse Staat verzekerde ééntransactiepolissen met een krediettermijn van langer dan 12 maanden, alsmede

contante aannemingswerken met een uitvoeringsduur langer dan 12 maanden. In geval van verzekering van middellang krediet geldt een landenplafond. Het landenplafond is het theoretisch maximum dat de Staat in dekking wil nemen op een land. In praktijk kunnen er allerlei specifieke omstandigheden zijn waarom besloten wordt om dit landenplafond niet volledig op te vullen. Zo geldt voor ieder land waarvoor een landenplafond is vastgesteld een signaleringsplafond. Zodra het obligo op een land het signaleringsplafond bereikt, wordt samen met de Nederlandse Staat bezien of en hoe het landenplafond verder opgevuld kan worden. Ook wordt aangegeven welk gedeelte van het landenplafond reeds benut is (exclusief in behandeling zijnde aanvragen). Tevens zijn de middellange landenklassen vermeld voor het politieke risico van 0 (zeer goed) tot en met 7 (slecht). De landenklasse is medebepalend voor de hoogte van de middellange premie en de hoogte van het landenplafond. Op landen voorzien van een (*) is sinds de datum van de voorafgaande publicatie van dit overzicht het beleid opnieuw vastgesteld. Dit hoeft niet noodzakelijke wijzigingen te betekenen dat het beleid dan is gewijzigd.

Nadere informatie en uitleg van begrippen kunt u vinden op www.atradiusdutchstatebusiness.nl

Legenda

1. Geen beperkingen

Het maximaal gedekte percentage bedraagt 95 voor commerciële en 98 voor politieke risico's. In principe worden geen aanvullende zekerheden verlangd.

2. Voorwaardelijke zekerheidseis

Uitgangspunt is dat een zekerheidseis wordt verlangd – onherroepelijk accreditief (ILC), bankgarantie danwel overheidsgarantie. Indien uit zeer goede recente informatie blijkt dat het om een financieel sterke debiteur gaat, kan mogelijk ontheffing van de zekerheidseis worden verleend.

3. Onvoorwaardelijke zekerheidseis

Onherroepelijk accreditief (ILC), bankgarantie danwel overheidsgarantie. Hiervan wordt niet afgeweken. De precieze invulling van deze voorwaarde staat per land vermeld op www.atradiusdutchstatebusiness.nl

4. Van geval tot geval beoordeling

Iedere transactie wordt per geval door Atradius Dutch State Business op verzekeringsmogelijkheid beoordeeld.

5. Speciale faciliteiten

Onder dereguliere exportkredietverzekeringsfaciliteit is geen dekking mogelijk. Onder speciale faciliteiten, zoals ORIO en SIF, zijn onder strikte condities dekkingsmogelijkheden beschikbaar. Ook voor kortlopende contante zaken zijn uitzonderingen mogelijk.

6. Geen dekking

Voor kortlopende contante zaken zijn uitzonderingen mogelijk.

Restricties

- gereduceerd gedekt percentage
- verlengde wachttijd
- speciale voorwaarden, raadpleeg uw accountmanager
- dekking opgeschort
- dekkingsadviesituatie
- tekenclausule

Definities

Absoluut landenplafond

Het absolute landenplafond is het harde plafond dat de maximale exposure aangeeft voor een land. Dit absolute plafond mag in principe niet worden overschreden, tenzij door de Minister van Financiën in overleg met de Staatssecretaris van Economische Zaken wordt besloten dat dit wel is toegestaan. In dat laatste geval zal een premieopslag van 10% van de landencomponent kredietrisicopremie in rekening worden gebracht.

Signaleringsplafonds

Wanneer door de acceptatie van een zaak het signaleringsplafond * wordt overschreden zal het landenbeleid opnieuw worden bezien. De Minister van Financiën besluit, na advisering van de Commissie Advisering Risicobeheer**, tegen welke voorwaarden resterende capaciteit kan worden geboden. In geval van aanhoudende grote politieke en/of economische risico's kan worden besloten deze capaciteit niet te bieden. Andersom kan bij ongewijzigde of verbeterde omstandigheden capaciteit tegen de reeds geldende voorwaarden worden geboden.

Dekkingsadviesituatie

Een dekkingsadviesituatie ontstaat door capaciteitsgebrek op een bepaald land. Een dekkingsadvies is geen verplichting voor de staat om een verzekering af te geven. Het is alleen een verzekeringstechnische beoordeling van een transactie. Indien op een later tijdstip weer ruimte ontstaat, zal de transactie opnieuw beoordeeld worden tegen de dan geldende voorwaarden, voordat eventueel een polis zal worden uitgereikt.

Tekenclausule

Een tekenclausule bij een nog niet getekend contract houdt in dat de verzekerde het contract niet mag tekenen voordat schriftelijke goedkeuring van Atradius Dutch State Business is verkregen. Een tekenclausule bij een getekend contract dat nog niet in werking is getreden en

waarvoor een handeling van de verzekerde noodzakelijk is, houdt in dat deze handeling niet mag worden verricht dan na schriftelijke goedkeuring van Atradius Dutch State Business.

DSA/DSF

Nederland onderschrijft de IMF/Wereldbank uitgangspunten ten aanzien van de schuldhoudbaarheid van ontwikkelingslanden (Debt Sustainability Analysis, Debt Sustainability Framework). Dit betekent dat overheidskopers in deze landen slechts onder beperkende voorwaarden (de "concessionaliteits" en "good governance"-toets) nieuwe schulden mogen aangaan. In de kolom DSA/DSF is aangegeven hoe groot deze concessionaliteit dient te zijn indien het niet-schenkingdeel verzekeraar is. Neem voor alle zaken waar de kolom DSA/DSF gevuld is contact op met uw accountmanager, want er zijn uitzonderingen op de concessionaliteitsmogelijkheid.

Structured Insurance Facility (SIF)

Indien de reguliere EKV geen dekkingsmogelijkheden biedt op een land, kan onder strikte voorwaarden gebruik gemaakt worden van de Structured Insurance Facility (SIF). Hierbij worden transacties op particuliere kopers en particuliere banken dusdanig gestructureerd dat zij zich kunnen onttrekken aan de risico's die aanleiding zijn om geen reguliere EKV te kunnen bieden. Voorwaarden: Totaal limiet faciliteit 200 mln euro, limiet van 30 mln euro per land en transactielimiet van 15 mln euro.

Ja: part. kopers/banken in beginsel mogelijk

Ja*: mits part. kopers/banken deviezen genereren

* Relevant voor het bepalen van de overschrijding is het maximum-schade bedrag, niet het contractbedrag

** De leden van de deze commissie zijn vertegenwoordigers van het Ministerie van Financiën, Atradius Dutch State Business, het Ministerie van Economische Zaken en het Ministerie van Buitenlandse Zaken.

LAND	beleid	restricties	landen klasse	landenplafond (mln euro)	signaleringsplafond (mln euro)	benut (mln euro) per 30-1-2011	DSA/DSF	SIF
Afghanistan	6		7					
Albanië	3		6	1000	100	17		
Algerije	2, 3		3	1500	1150	0		
Andorra	4		0					
Angola	3, contante zaken	olie/gas: 2	6	1000	400	144		
Anguilla	4		6					
Antigua en Barbuda	5		6					Ja
Argentinië	4, alleen part. kopers		7	1000	100	0		
Armenië	5		6				J, 30%	Ja
Aruba	1		4	85	65	6		
Australië	1		0					
Azerbeidzjan	2		5	1000	250	56		
Azoren	1		0					
Bahama's	1		3	500	125	103		
Bahrein	1		3	1500	500	0		
Bangladesh	3		6	1000	150	0		
Barbados	1		4	500	50	35		
België	1		0					
Belize	5		6					Ja*
Benin	5		6				J, 35%	Ja
Bermuda	4		2					
Bhoutan	4		6	500	100	0		
Boeroendi	6		7					

LAND	beleid	restricties	landen klasse	landenplafond (mln euro)	signaleringsplafond (mln euro)	benut (mln euro) per 30-1-2011	DSA/DSF	SIF
Bolivia	5		6					Ja
Bosnië-Herzegowina	5		7					ja
Botswana	1		3	1500	250	0		
Brazilië	1		3	2000	1500	111		
Brits Ter. Indische Oceaan	4		0					
Brunei	1		2	500	200	0		
Bulgarije*	2		4	1500	500	1		
Burkina Faso	5		7				J, 35%	Ja
Cambodja	5		6					Ja
Canada	1		0					
Canarische Eilanden	1		0					
Centraal Afrikaanse Rep	6		7					
Chili	1		2	2000	1500	3		
China	2	b(6m)	2	2000	1500	334		
Christmas Eiland	1		1					
Cocos (Keeling) Eilanden	1		1					
Colombia	2		4	1500	1150	11		
Comoro Eilanden	6		7					
Congo Kinshasa	6		7					
Congo Brazzaville	6		7					
Cook Eilanden*	4			50	10	0		Ja
Costa Rica	2		3	1500	600	0		
Cuba	6		7					
Curaçao	1			100	75			
Cyprus	1	c	0	2000	500	474		
Denemarken	1		0					
Djibouti*	1		6	500	50	17		
Dominica	5		7					Ja
Dominicaanse Republiek	3		5	1000	150	14		
Duitsland	1		0					
Ecuador	5		7					Ja*
Egypte	2, 3	b(9m)	4	1500	1150	15		
El Salvador	2		4	1500	450	42		
Equatoriaal Guinee	5		7					Ja
Eritrea	5		7				J, 35%	Ja*
Estland	2		4	1500	350	0		
Ethiopië	5		7				J, 35%	Ja*
Falkland Eilanden	4		3					
Faroër Eilanden	1		0					
Fidzji Eilanden	6		7					
Filippijnen	2		4	1500	150	12		
Finland	1		0					
Frankrijk	1		0					
Frans Polynesië	4		1					
Gabon*	3		6	1000	100	0		
Gambia	6		7					
Georgië	5		6				J, 35%	Ja
Ghana	4		6		100	0	J, 35%	
Gibraltar	4		1					
Goeam	1		0					
Grenada	5		6				J, 35%	Ja
Griekenland	1		0					
Groenland	1		0					
Groot Britannië	1		0					
Guadeloupe	1		0					
Guatemala	3		5	1000	200	0		
Guernsey	1		0					
Guinee	6		7					
Guinee Bissau	6		7					
Guyana	5		7					Ja
Guyana Frans	1		0					
Haiti	6		7					
Honduras	3		6	1000	100	7		
Hongarije	2, 3		4	1500	500	0		
Hongkong	1		1	2000	1500	0		
Ierland	1		0					
India	1	b(6m)	3	2000	1500	192		
Indonesië	2	da	4	1500		894		
Irak	3,4	uitsluitend contante zaken	7	1000	200	87		
Iran	6		6					
Israël	1		3	2000	1500	11		
Italië	1		0					
Ivoorkust	6		7					
Jamaica	6		6					
Japan	1		0					
Jemen	5		7				J, 35%	Ja*
Jersey	1		0					
Jordanië	3		0	1000	750	0		
Kaaiman Eilanden	4		2					
Kaap Verdië	5		5					Ja
Kameroen	5		6				J, 35%	Ja

Landenbeleid voor ééntransactiepolissen ATRADIUS DUTCH STATE BUSINESS Situatie 15 februari 2011

Legenda

1. Geen beperkingen

Het maximaal gedekte percentage bedraagt 95 voor commerciële en 98 voor politieke risico's. In principe worden geen aanvullende zekerheden verlangd.

2. Voorwaardelijke zekerheidseis

Uitgangspunt is dat een zekerheidseis wordt verlangd – onherroepelijk accreditief (ILC), bankgarantie danwel overheidsgarantie. Indien uit zeer goede recente informatie blijkt dat het om een financieel sterke debiteur gaat, kan mogelijk ontheffing van de zekerheidseis worden verleend.

3. Onvoorwaardelijke zekerheidseis

Onherroepelijk accreditief (ILC), bankgarantie danwel overheidsgarantie. Hiervan wordt niet afgeweken. De precieze invulling van deze voorwaarde staat per land vermeld op www.atradius.com/nl/dutchstatebusiness

4. Van geval tot geval beoordeling

Iedere transactie wordt per geval door At radius Dutch State Business op verzekeringsmogelijkheid beoordeeld.

5. Speciale faciliteiten

Onder dereguliere exportkredietverzekeringsfaciliteit is geen dekking mogelijk. Onder speciale faciliteiten, zoals ORIO en SIF, zijn onder strikte condities dekkingsmogelijkheden beschikbaar.

6. Geen dekking

Voor kortlopende contante zaken zijn uitzonderingen mogelijk.

Restricties

- a gereduceerd gedekt percentage
- b verlengde wachtermijn
- c speciale voorwaarden, raadpleeg uw accountmanager
- d dekking opgeschort
- da dekkingsadvissituatie
- tc tekenclausule

LAND	beleid	restricties	landen klasse	landenplafond (mln euro)	signaleringsplafond (mln euro)	benut (mln euro) per 30-1-2011	DSA/DSF	SIF
Kazachstan	3; olie gas: 2		5	1000	750	19		
Kenia	3		6	150		109		
Kirgizië	6		7					
Kiribati*	4			50	10	0		
Koeweit	1		2	2000	1500	29		
Kosovo*	5		7					Ja*
Kroatië	3		5	1000	500	7		
Laos	5		7					Ja*
Lesotho	5		5				J, 35%	Ja
Letland*	3		5	1000	350	0		
Libanon	3, 4	max 36 mnd	7	500	150	0		
Liberia	6		7					
Libië*	3		5	1000	150	0		
Liechtenstein	4		0					
Litouwen*	3		4	1500	350	0		
Luxemburg	1		0					
Maagden Eilanden (Brits)	4		2					
Maagden Eilanden (U.S.A.)	4		0					
Macau	1		2	2000	150	0		
Macedonië (fyrom)	3,4		5	1000	150	27		
Madagascar	6		6					
Madeira	1		0					
Malawi	5		7				J, 35%	Ja*
Malediven	6		7					
Maleisië	2		2	2000	1500	27		
Mali	2		6	1000	100	6	J, 35%	
Malta	1		0	2000	450	0		
Man	1		0					
Marokko	1		3	1500	1150	850		
Marokko Spaans (Ceuta/Melilla)	1		0					
Marshall Eilanden*	4			50	10	0		
Martinique	1		0					
Mauretanië	5		7					Ja*
Mauritius	1		3	1500	250	0		
Mayotte	4		1					
Mexico	1		3	2000	1500	599		
Micronesië*	4			50	10	0		
Moldavië	5		7				J, 35%	Ja
Monaco	4		0					
Mongolië	4		6	500	25	0	J, 35%	
Montenegro	5		6					Ja
Montserrat	5		7					
Mozambique	5		6				J, 35%	Ja
Myanmar (Birma)	6		7					
Namibië	1		3	1500	150	0		
Nauru*	4			50	10	0		
Nepal	5		7					Ja
Nicaragua	5		7				J, 35%	Ja*
Nieuw Caledonië	4		1					
Nieuw Zeeland	1		0					
Niger	5		7				J, 35%	Ja
Nigeria*	3 contante zaken olie/gas: 2		6	1000	200	8		
Niue*	4			50	10	0		Ja
Noord-Korea	6		7					
Noordelijke Marianen	4		0					

LAND	beleid	restricties	landen klasse	landenplafond (mln euro)	signaleringsplafond (mln euro)	benut (mln euro) per 30-1-2011	DSA/DSF	SIF
Noorwegen	1		0					
Norfolk eiland	1		1					
Oeganda	5		7				J, 35%	Ja
Oekraïne	3		7	1000	400	205		Ja
Oezbekistan	3		6	1000	100	20		
Oman	1		2	2000	1500	857		
Oost-Timor	5		7				J, 35%	Ja
Oostenrijk	1		0					
Pakistan	5		7					Ja
Palau*	4			50	10	0		
Panama	2		3	1500	450	51		
Papoea Nieuw Guinea	2		5	1000	75	0		
Paraguay	3		5	1000	100	0		Ja
Peru	2		3	1500	1150	1		
Pitcairn Eiland	4		2					
Polen	2		2	2000	1500	161		
Porto Rico	1		0					
Portugal	1		0					
Qatar	1		2	2000	1100	428		
Réunion	1		0					
Roemenië	2		4	1500	500	5		
Rusland*	2		3	2000	1000	445		
Rwanda	5		7				J, 50%	Ja
Salomons Eilanden	6		7					
Samoa-Amerikaans	1		0					
Samoa Eilanden*	4			50	10	0		Ja
San Marino	4		1					
Saoedi Arabië	2	b(6m)	2	2000	1500	128		
Saô Tomé en Príncipe	5		7				J, 50%	Ja
Senegal	3	b(6m)	6	1000	150	0	J, 35%	
Servië	3		6	1000	100	46		
Seychellen	5		7					Ja*
Sierra Leone	5		7					
Singapore	1		0	2000	1500	60		
Slovenië	1		0	2000	1050	0		
Slowakije	2		0	2000	1500	0		
Soedan	6		7					
Somalië	6		7					
Spanje	1		0					
Spitsbergen	1		0					
Sri Lanka	3,4	da	6	250		242		
St. Helena	4		3					
St. Kitts-Nevis	5		7					Ja
St. Lucia	4		6	500	25	0		
St. Maarten	1			25	20			
St. Pierre et Miquelon	4		1					
St. Vincent en de Grenadinen	5		6					Ja
Suriname	5		7					Ja
Swaziland	1		6	500	50	0		
Syrië	3	b(6m)	6	1000	200	0		
Tadzjikistan	6		7					
Taiwan	1		1	2000	1500	0		
Tanzania	3	c	6	1000	100	88	J, 35%	
Thailand	2		3	2000	1500	0		
Togo	6		7					
Tokelau	1		2					
Tonga Eilanden	6		7					
Trinidad en Tobago	1		2	2000	1000	4		
Tsjaad	6		7					
Tsjechië	2		0	2000	1500	0		
Tunesië	1		3	1500	1150	1		
Turkije	2		4	1500	1150	206		
Turkmenistan	5		6					Ja
Turks en Caicos Eilanden	4		3					
Tuvalu*	4			50	10	0		
Uruguay	3		4	1500	100	0		
VAE		c	3	1500	1150	1014		
Vanuaatu*	4			50	10	0		
Vaticaanstad	4		0					
Venezuela	6		7					
Verenigde Staten	1		0					
Vietnam	3		5	1500		176		
Wallis en Futuna	4		1					
Westelijke Sahara	6		7					
Witrusland*	3		7	500	150	10		Ja*
IJsland		d	7					
Zambia	5		6				J, 35%	Ja*
Zimbabwe	6		7					
Zuid Afrika	1		3	1500	1150	286		
Zuid Korea	2		0	2000	1500	3		
Zweden	1		0					
Zwitserland	1		0					

